

Sait Çetinoğlu: Türkiye'nin Türk, Kürt Burjuvazisinin Kara Tarihinden bir Yaprak: Malatya'da Ermeni Mallarını Kim Aldı?

Posted on 29/08/2018

Malatya hem Tarihi Ermenistan'ın çeperinde yer alması zengin bir Ermeni nüfusunun yanında Türklerin, Kürtlerin ve Kızılbaşların da nüfusun önemli bir parçası olması dolayısıyla ilginç Osmanlı sancaklarından biridir.

Malatya aynı zamanda 1915 Soykırım sürecinde ölüm yolculuğuna çıkarılan Ermeniler için de bir transit geçit ve toplanma bölgesidir. Ancak Malatya öyle sıradan bir geçiş yeri de değil, büyük sürgün kavşaklarının orta yerinde her istikametten gelenlerin önemli ölçüde eritildiği bir ana istasyon, bir nevi temerküz kampıdır. Esasen Malatya civarında bunlar ikilidir. Birincisi batıdan Fırat'a birleşen Tohma Çayı üzerindeki Kırkgöz isimli köprü ve çevresindeki açık alan. Burası Amasya'dan, Tokat'tan, Sivas'tan, Samsun, Trabzon ve Şebinkarahisar'dan, Erzincan, Eğin, Arapkir ve daha başka yerlerden getirilenlerin yığıldığı, kalan erkeklerin bitirildiği, kadın ve çocuklardan Suriye çöllerine doğru yeni kabilelerin oluşturulduğu bir dağıtım noktasıdır. Malatya'dan Harput'a doğru az ilerde, Fıncılar denilen yol kenarı büyük düzlük ise ikinci kamp yeri olarak kullanılır. Yaz sıcağında, aç susuz bekletilen sürgünler hasta düşer, günde yüzlerce ölü götürülüp suya dökülür. Fıncılar kamp yeri ayrıca genç kızların Türk ve Kürt ahali tarafından serbestçe kapışıldığı, bir kısım çocukların da yetimhaneye denerek ölüme götürüldüğü bir alandır. Orada iyice ufalandıktan sonra kalanlardan oluşturulan kabileler Beydağı yokuşuna dizilir ve daha ilerde Kahta gibi yeni katliam noktalarıyla eksilerek devam ederler. Başka bir yığın güzergâh ve nokta vardır, ama Furuncu adını bu taraflardan geçirilen bütün sürgünler anılarında büyük acı ve kederle anlatır, çocukları evlatlarını burada yitirerek gitmişlerdir. Şimdi İnönü

Üniversitesi kampüsünün oturduğu yer, yüz yıl önce yüzbinlerin kendi Golgota'larına doğru eziyet çektiği ve onbinlerin ölü yada kayıp edildiği bir açık hava mezarlığıdır.[\[i\]](#) Kısaca Malatya mezbaha vilayetlerden biridir.

Malatya, PartikZaven'in Exterminators Listesi'nde önemli bir yer işgal eder. Partik Zaven Sancaktaki katliamın uygulayıcılarını listeler. Mutasarrıf Bitlisli Kürt Kel Reşid, Malatya Mebusu Haşim Bey[\[ii\]](#), Haşim Bey'in oğlu Mehmed[\[iii\]](#), Hacı Bedir ağa[\[iv\]](#) ve Kardeşi Zeynel[\[v\]](#)... gibi failler sayılır. Patrik Zaven 1919 yılında Mehmet Bey ile ilgili şu bilgileri kaydeder: Mehmed "bey", "Dr" Bahaeddin Şakir'in tavsiyeleri üzerine çeteler örgütledi ve Malatya ve Harput vilayetlerinde 60 000 Ermeni'yi boğazlattı. Şimdi Malatya'da; birkaç Ermeni kızı alıkoyuyor: 200 000 Türk lirası değerinde mal çaldı; bir buçuk yıl hapse mahkûm oldu, fakat Bahaeddin Şakir sayesinde mahkumiyeti infaz edilmedi. Mehmet

seferberliğin birinci gününde askere yazıldı ve Kafkasya cephesine gitti. Orada "Dr" Bahaeddin Şakir'le görüştü ve hapisane kaçkınlıklarından çeteler oluşturmak üzere Malatya'ya döndü. Mehmed sadece Malatya'da değil başka vilayetlerde de Ermeni katliamlarında rol almıştır. Mehmed İTC'nin merkez komitesine muhacirlerden çalınan para ve mücevheratın yarısını gönderirdi; diğer yarısı da kendisi ve hizmetindeki suçlular arasında paylaşırdı. Talat "paşa" hükümeti döneminde, Mehmed "bey" ve Malatya valisi Bitlisli Kel Reşid [7 Haziran 1915'ten azledildiği 17 Eylül 1915'e kadar Malatya mutasarrıfı olarak görev yapmıştır] 18 ay mahkumiyete çarptırıldılar fakat kolordu kumandanı cezanın infazını reddetti.[\[vi\]](#)Bu mahkûmiyet gerçekleştirdikleri kitlesel cinayetlerden dolayı değil. Ermeni mallarının çalınmasından, paylaşımında yapılan kayırma ve yolsuzluklardan verilmiştir.

Sancak'taki Soykırımı İttihat ve Terakki Katib-i Mesulu Resneli Nazım Bey yürütmüştür. En

önemli yardımcıları, mutasarrıf Bitlisli Kürt Kel Reşid ve mebus Haşim Bey'in oğlu Mehmet Bey'dir.

Malatya'daki ilginç bir durum da Belediye Başkanı Mustafa Ağa'nın [Azizoğlu] durumudur. Başkan erdemli Müslümanlardan biri olup Ermenilere uygulanan muamelelere karşıdır. Belediye başkanının tehirci engelleme yetkisi yoktur ama insanları evinde saklamayı başarmıştır. Hayatı dramatik bir şekilde sonlanır. İttihat ve Terakki Cemiyeti üyesi oğlu tarafından "gâvurları koruduğu" için öldürülür.

Biz bu kısa yazıda Malatya ilindeki Ermeni mallarının talanını örnekledik. Malatya'yı seçmemizin nedeni ilin Türk-Kürt sınırında yer alması ve Türk-Kürt-Kızılbaş karma bir nüfusa sahip olmasıdır[vii]. Malatya Sancağı 1915 öncesinde yoğun bir Ermeni nüfusuna sahiptir, Kevorkian ve Papoudjian 1914'te Sancakta doksanaltı yerleşim birimine dağılmış 38.705 Ermeni'nin yaşamakta olduğunu söyler.[viii]

Kaynağımız Malatya ili resmî gazetesinde yayınlanan ilanlardır. Aşağıda vereceğimiz sınırlı örneklerin bile Ermeni mallarının talanına ilişkin yeterli fotoğrafı okuyucuya sunacağını düşünüyoruz. Ermeni malları, Ermenilerin ölüm yolculuğuna çıkarılmasında itibaren İTC mensuplarınca yağmalanmış, iktidar yandaşlarıyla paylaşılmıştır. Kemalist döneme (II. Jöntürk) kalan mallar, iktidar organlarına (CHP, Halkevleri, Türk Ocakları, Kızılay... gibi) odalara, şirketlere, özel şahıslara, özel kurumlara, Vakıflar idaresine, Maliyeye, Belediyeye dağıtılmıştır. Kalanlar peyderpey satılmış hazineye gelir sağlanmıştır. İktidarın dağıttığı mülkler de ihtiyaç vukuunda bu kurumlar tarafından satılarak gelir kaynaklarına bu Ermeni mallarını eklerler. Bu durum, yani bir halkı ölüm yolculuğuna uğurlayarak değerlerine (çocuklarına, kadınlarına, birikimlerine, mülklerine) el koymak bir utanç

kaynağı değildir. Günümüze kadar da sürer.Yakın zamanda Hacı Akop Kündübekyan'ın başına gelenler ilginçtir:

Kündübekyan, bir iş için maliyeye uğradığında kapıda oturduğu *emval-i metruke* olarak evinin müzayede ile satılacağını öğrenir. Derhal ilgili daireye giderek: *Benim evim emval-i metruke değil evimde oturuyorum nasıl satıyorsunuz?* Der. Derdini anlatamaz üsteleyince dayak yiyip eve dönerek evin satılmasını izlemekten başka çaresi yoktur. Konağı kuruyemiş devi Malatya Pazarı sahipleri satın alır. Akop 2 yıl kendi evinde kiracı olarak kalır. Sonrasında yaptığı gecekondusuna geçer. Bir süre sonra da Malatya'yı terkederek İstanbul'a oradan da Kanada'ya giderek tarihsel topraklarını terk eder.

The image shows a historical document, likely a tax or land register from the Ottoman Empire. It contains several tables and columns of text in Ottoman Turkish script. The document is titled 'Mülkiyet Vahiyetleri' and 'Mülkiyet Vahiyetleri' and includes various sections such as 'Mülkiyet Vahiyetleri', 'Mülkiyet Vahiyetleri', and 'Mülkiyet Vahiyetleri'. The tables contain numerical data and names, possibly representing land holdings or tax payments.

Talandan hiçbir Ermeni kurumu ve mülkü kurtulamaz. Doğaldır ki Ermeni Mezarlığı da nasibini almıştır: Malatya Ermeni Mezarlığının taşları Malatya Halkevi'ni nyapımında kullanılır. Bu iş için Valilik Mihran Öztasçı,Yerernya Tasci ve Kevork Belgen adlı Ermeni ustaları görevlendirilir. Ustalara Malatya'da akrabası kalmamış kişilerin mezarları tesbit ve mezarların tahrip edilerek taşlarının sökülmesi ve inşaatta kullanılması görevi verilir. Ermeni Ustalarına kullanılacak mezar taşlarındaki Ermenice isimlerin silinerek kullanmaları tembih edilmişse de ustalar taşların üstündeki yazılara dokunmadan ve yazıları gizleyerek taşları Halkevi inşaatında kullanırlar. Halkevi binasının dört duvarı Ermeni Mezarlığı tahrip edilerek inşa edilmiştir. Halkevi binası günümüzde Atatürk Evi olarak kullanılmaktadır. Mezarlık ile Atatürk evi karşılaştırıldığında durum apaçık görülmektedir. Mezarlığın tahrip edilen kısmının da imara açılması ihmal edilmez. Mezarlığın geri kalan kısmı altmışlı yıllarda Ermeni cemaati aralarındaki dayanışma ve temin ettikleri imkanları ile bir duvar ördürülerek korunmaya çalışılmıştır.

Okuyucu Malatya'daki Ermeni talanını gördüğünde "yok artık!" diyecektir ama bu sadece aysbergin görünen küçük bir bölümüdür.

1. Ermeni malları aşağıdaki ilanda da görüldüğü gibi *emlok-i milliye*'dir[ix]. Bu mülklerden toplumun her kesimi istifade etmektedir. Bu konuda birçok ilan var ama biz okuyucuya kolaylık olsun diye bu kısa ilanı seçtik. Misak-i milli dahilindeki Ermeni malları millileştirilmiştir! Malatyalı Kırdıkaçdı oğlu Karabit oğlu ve Ohanis, Taşci Mardik oğulları Avadis ve Serkis, Parsih oğullarından Mardiros, Kelust oğlu Serkis, Tanil ve İhsabet, Ocaklı oğlu Kirkor ve Artin, Deveci Unan oğlu Akop, Çekem mığdısı Karabit'in mülkleri Misak-i milli dahilindeki Ermeni malları gibi millileştirilmiş olan bu 7 parça emlakı milliye mülkiyeti 1 - 9 - 929 tarihinde devletin nakit ihtiyacını karşılamak için satılmıştır.

Malatya Defterdarlığından

MÜLKİYET SATIŞINA AİTDİR

Cinsi	Mevkii	Sahibi evveli
Hane ve bahçe	Minaver	Kırdıkaçdı oğlu Karabit oğlu ve Ohanis ve müştereki
" "	"	Taşcimardik oğulları Avadis ve Serkis
Hane arsası ve bahçe	"	Parsih oğullarından Mardiros ve müşterekinden
" "	Mustafa paşa	Kelust oğlu Serkis Tanil ve İhsabetten metruk
" "	Şifa	Ocaklı oğlu Kirkor ve Artinden
" arsası	Niyazi	Deveci Unan oğlu Aakop vereseleri
" bahçe arsası	Çekemler	Çekem mığdısı Karabit

2. Resmi Malatya Gazetesi'nin 15.8.1929 tarihli nüshasında dönemin tek partisi CHP'nin *emlak-i milliye* den istifade eder. Siyaset Ermeni mülkleriyle finanse edilmektedir. Resmi Malatya Gazetesi'nin 15.8.1929 tarihli nüshasında dönemin tek partisi CHP'nin *emlak-i*

milliyeden istifadesini görmekteyiz: Gök soku mahellesinden Katolik yazıcı oğlu Arakil, Cırcır köşe mahlesinden Kazar oğullarından Nurses, Artin, Karabet ve Ohannes, Fos oğullarından Ohannes kızı Markiret ve Var hatum, Cerah oğlu Osep ve Agop, Katolik terzi Yap oğlu Minas... 'ın mülklerinin satışıyla Cumhuriyet Halk Partisi finanse edilmiştir.

1. H. F. Malatya vilayet heyeti idaresinden

No	Cinsi	Mevku	Evvelki sahibi	Hududu
1	Tarla	Silbisi	Gök sokomahellesinden Katolik yazıcı oğlu Arakil	Mefruğunleh ve Agop ve tarafın yol
2	"	Sığırılık	Cır cır köşe mahlesinden Kazar oğullarından Nurses Artin Karabet ve Ohannes	Kazar oğlu Artin ve biraderleri ve yol Sığır yolu ve Depanos ile mahdut
3	Adaflı	Tarla	Fos oğullarından Ohannes kızı Markiret ve Var hatum 3 3	Şarkan Agopğarban Vartan şimalen yol cenuben Hasan
4	"	"	" "	ĞarbenAgopşimalenHacıMemetCenuben Gökçü oğlu şarken yol
5	Tarla	Babuhtuören	Gök soku mahlesinden Cerah oğlu Osep ve Agop	Taraftarları Osep ve Agop ve hançerli tarlası ve Hacık ve yol
6	"	Pınar	Zankoçmahlesinden Çil Arslan oğlu Agop	Depanos Bediros dere tariki has Kor Dada oğlu Kirkor
7	"	Çarmuzubayır	Zankoçmahlesinden Katolik terzi Yap oğlu Minas	Şarkan yol kuyumcu Piloşimalencenuben kelleci Halil
8	"	Çalık	" "	Hallo damadı Derviş tarıkı ^am çay ve Aşık Ömer oğlu

Fırkaya [partie] ait balada [yukarıda] cins ve evsafı muharrer sekiz parça arazinin mülkiyeti ilan tarihinden itibaren yirmi gün müddetle müzayedeye vaz edilmiştir talip olanların Fırka mahfeline müracaatları ilan olunur.

2. 7 Temmuz 30 tarihli, Yeni Malatya gazetesinde sermayesini geliştiresin diye şirkete hibe

edilen Ermeni mallarının bir kısmının müzayedeye çıkarıldığını görüyoruz. Şirketin eski ittihatçılardan kurulu olduğuna şüphe etmediğimizden ticaret siciline bakmadık. Biliyoruz ki ittihatçı ve ardılı Kemalist süreç aynı zamanda iktidardaki bürokratik burjuvazinin (asker-sivil) Hıristiyanları tarihsel topraklarından kazıyıp el koyduğu birikimleriyle ticaret ve sanayi burjuvazisine dönüşmektedir. Bakanlar kurulunun 29. ekim 1926 gün ve 4573 sayılı kararnamesiyle el konulan Ermeni mallarının özel sektöre verilmesi yetmemiş, 5 ağustos 1928 de özel sektörü geliştirmek için yeni Ermeni mülkleri tahsis edilerek özel sektör finanse edilmiştir: Arakil oğlu Boğuş ve karısı Horespima ve kızları Ağavni ve kebanı Varfi ve oğlu Ohannis, Kara oğlan oğlu Karabet'in oğlu Zaron ve Kara oğlan oğlu Artin ve Arhon ve Toros hafitleri Toros ve manoš ve Anna ve karabet oğlu Kirkor ve saire, Külekçi namı diğeri nacar Simonun oğlu Ağop ve Manuel ve Ahsabet... malları Malatyada teşebbüsât-ı sanâ'iyeye Türk anonim şirketini finanse etmekte kullanılmıştır. Bu mülkler 3 Ağustos 1930'dan itibaren satışa çıkarılmıştır.

MALATYA TEŞEBBÜSATI SINAİYE TÜRK ANONİM ŞİRKETİ MECLİSİ İDARESİNDEN

Defter Sahife No	Sahibi evveli	Cinsi	Mezrası	Mevkii	Hududu
60-2	Arakil oğlu Boğuş ve karısı Horespima ve kızları Ağavni ve kebanı Varfi ve oğlu Ohannis	Sulu tarla	Çarmuzu	Kabristan civarı	Şarkan ve garben tarik, şimalen Tarakçı oğlu hacı Feyzullah cenuben Tanil vereseşi ile mahdut
61-2	Kara oğlan oğlu Karabet'in oğlu Zaron ve Kara oğlan oğlu Artin ve Arhon ve Toros hafitleri Toros ve manoš ve Anna ve karabet oğlu Kirkor ve saire	"	Silbisi	Delikli taş	Şarkan total hafız zade garban Küstük oğlu, şimalen umumi yol, cenuben Atmalı zade ile mahdut
63-2	Avadik oğlu Karebet kızı Varter	"	Çarmuzu	Kıraç	Tarafı tarik ve tarafeyn Mazlum oğulları ile mahdut
64-2	Bedros zevcesi Varter binti Manuk	"	Kollik dut	Silbisi	Şarkan muhtar Kepo, garben Pilonun oğulları tarlası, şimalen yine Pilonun oğulları tarlası, cenuben yol ved hark ile mahdut nısıf
65-2	Kesek atmaz oğlu Pilonun oğulları Kirkor ve Dipanos ve Toros	"	Silbisi	Kollik dut	Şarkan muhtar Kepo ve kısmen Tamburacı oğlu Haço, kısmen Varter ve Margarit, garbenhorata harkı, şimalen hamamcı zade Abdullah, cenuben kısmen hark ve yol ile kısmen Margarit ve varter
66-2	Artin veledi Karebet zevcesi Cevher, Kirkor ve kızları Anna ve Meryem oğlu Karebet	"	Silbisi	"	Şarkan der Tavığtyan Nazaret ağa ve külekçi ve hark, cenuben bacaksız ve tistan oğlu şimalen Bağdasar oğlu ile mahdut
67-2	Bacaksız Pilonun oğulları Babilik Simon ve Tavit	"	"	Ören	Tarafı Muharrem oğlu ve Mazıcı oğlu ve Tistan oğlu ile mahdut

69-2	Külhancı oğulları Serop ve KeropDipanosAhsabet	“	Barasna	Palas dut	Tarafları cabo ve haci Mehmet ve Hasso tarlaları ile mahdut
71-2	Pahsar oğulları Dipanos ve Gülben kızları Ahsabet ve Lusya oğulları Napilyon ve Genan	“	Silbisi	Ören	Şarkan Bacaksız oğlu Simon, garben şişkin hark, şimalenFosbyık oğlu kerimesi ve DertavytanNazaret, cenubenKostan oğlu Kirkor ile mahdut
74-2	Tamburacı topal Haço oğlu Serkis	“	Silbisi	Sığır yolu	Halep caddesi ve sığır yolu ve hark ve Miço ile mahdut (nısif)
75-2	Tanburacı oğlu Zeron	“	Silbisi	Sıra söğüt	Şarkan hark, garben taşçı Kırmızı oğlan oğlu, şimalenAvadis, cenubenKorğu oğlu ile mahdut (nısif)
78-2	Külekçi namı diğeri nacarSimonun oğlu Ağop ve Manuel ve Ahsabet	“	Babulitu?	Ören	Şarkanahran oğlu Mısıh, şimalenFosbyık oğlu, garbenSimonun oğlu Serkis, cenuben yol ile mahdut 27 hisse itibariyle 19 hissesi

Aşağıda yazılı on iki parça arazinin mülkiyeti 3 Ağustos 930 tarihinden itibaren yirmi gün müzayede konulmuştur. Talip olanların şirkete müracaatları ilan olunur.

3. Ticaret burjuvazisine dönüşme faslında Malatya ticaret Odasına peşkeş çekilen Ermeni mallarının bir kısmının ihtiyaç doğduğunda satıldığını 27 Ağustos 1930 tarihli Malatya Gazetesinden öğreniyoruz:

Dertavytan Karabet evlatları İstipan, Hamparsum, Mapilyon ile Tavityan Avadis, Palisar oğlu Tatyos ve Mısıh, Tütelyan Ohannis evlatları İstipan ve saire... ticaret Odasını zenginleştirmişlerdir.

MALATYA TİCARET ODASINDAN:

Cinsi	Mevkii	Sahibi evveli
Sulu tarla	Babuhtu	Fahrik oğlu Ağop
“	“	Tütelyan Ohannis evlatları İstipan ve saire
“	“	Palisar oğlu Tatiyos ve Mısıh
“	“	Çöpçıyan Koziöz
“	“	Pahsar oğlu Depanus ve Nazaret
“	“	Dertavytan Karabet evlatları İstipan, Hanparsum, Mapilyon ile Tavityan Avadis

Yukarıda yazılı 6 parça ticaret odasına ait arazi 21-8-930 tarihinden itibaren müzayedeye konulup 11-9-930 tarihinde ihalesi icra olunacağından talip olanların ticaret odasına

müracaat eylemeleri ilan olunur.

4. 12 Kasım 1930 günlü Gazetede Vakıflar müdürlüğünün ilanında kiralanan Ermeni mülklerini görüyoruz. Kira bedellerinin düşüklüğünün anlamı özel kişilere sermaye transferi ve sübvansiyon olarak düşünülmelidir. Borsa ilanında dönemin fiyatları ile karşılaştırdığımızda transfer apaçık görülmektedir.(1930 yılında 1kg buğday 4 kuruş)

Evkaf Müdürlüğünden

No	Mevkii	Nevi	Vakfı	Münteciri sabıki[eski kiracısı]	Bedeli muhammenesi Lira
0	Eskişehir	Cami	Ağminare	Arap oğ. Vahap	10
0	"	Arsa	Haci Yusuf	Ciro oğ. Ömer	17
0	"				14
0	"		Silahtar	Abbas oğ. Hüseyin	9
108	"	Kahve		Tomo oğ. Hasan	30
109	"	Fırın		Arap oğ. Vahap	5
107	"	Dükkan		Hüseyin oğ. Memet	3
106	"			Halil	3
103	"			Bılımoğ. Vahap	3
104	"			Kallaş Rıza	3
0	"	Arsa	Eskisaray	halil	3
0	"	Bağça	Dabağhane		6
0	"	Arsa	Banaziisufla		6
0	"		Dönbelek		3
0	"		Boyacı oğ.		3
25,1	Tüccar pazarı	Han kapısı	Haci Nebi	Ahmet ağa	108
44		Dükkan	Söğütlü	Haci evliya faik	108
46				Manda oğ. Ahmet	111
60				Abdurahman Ef.	24
8			Nasır bey	Hoca zade Bekir	42

49	Terzi Pazarı		Mustafa paşa	HacıMemet		15
53	Şifa mahallesi		Süluki zade	Kadir Ef.		10
50	"			Sarı Ali oğ. Memet		9
	Mücellî caddesi	hane	Tahir baba	Behisnili HacıEf.		84

5. 15 Kasım günlü Gazetede Belediyeye devredilen Ermeni mallarının satışını görüyoruz:

Talandan nasıplenen belediye Başkanlığını görüyoruz. Ansurliyan karabet oğlu Nişan ve Osep, Ansurli Miğdısı Keponun kızı Bedahşan ve damadı Kevo, Kızılkeşiş oğullarından Mardiros oğ. Misak, Santıroğ. Serkis ve Santıroğ. Ohanis vs... nin mallarına Belediye el koymuştur.

Belediye Riyasetinden [Başkanlığından]

Mevkii	Cinsi	Sahibi evveli	Müzayede tarihi
Eğribükomuzkolu	Sulu tarla	Çılarıslan oğlu Ağop ve kerop	13 - 1 - 931
"	"	Ansurliyan karabet oğlu Nişan ve Osep	"
"	"	Ansurliyan Oril oğlu Nişan Vs.	"
"	"	Mığdısikepo damadı Kepo ve kızı Bedahşan	"
"	"	Adurağa ayali Vartan	"
"	"	Orilyan karabet oğlu Nişan ve ansurliyanOsep	"
" Gedikyeri	"	Ansurlumiğdısı keponun kızı Bedahşan ve damadı kevo	"
" Aktaş	"	Orilyan Karabet oğlu Nişan ve AnsurliyanOsep	"
" Üçdüt	"	Palancı Vartan oğlu Pilikos	"
" Bektaşyeri	"	" " " "	"
Çekmeğe kapıönü	"	Matyosoğ. Nazaretmatyos hafitleri İnci Vs.	15 - 1 - 931

Tilakdere	“	Orduzu boyacısı Serkis ve Kirkor	“
Çekmeğe mihlîdut	Bahçe	Santıroğ. Serkis ve santıroğ. Ohanis vs.	“
“ kaplönü	“	Kelüstoğ. Kelüst ve serop	“
Tecde karakavak	“	Kuyumcu Piloog. İbrahim vs.	“
Çarmuzu meydanlık	“	Darbonunoğ. Mardrosoğ. Serkis	“
“ “ “	“	Kızılkeşiş oğullarından Mardrosoğ. Misak	“
Gelengeç		Eğimli Artin Efendi veledi Boğos	

Ermeni mallarının dönemin İktidar partisinden Belediyesine, Maliyesinde vakıflar idaresine, Ticaret odasından özel şirketlere-özel şahıslara dağıtılmasını, Maliye ve Vakıflar idaresi eliyle Müslüman sermayenin geliştirilmesi için yok pahasına Ermeni mülklerinin satılarak yada kiralanarak sermaye transferini ve 1915 Soykırımında tesis edilip günümüze uzanan suç ortaklığının kurumsallığı gözler önündedir. Ermeni mallarının talanını birçok toplantılarda dile getirip soruyorum: Bugün bu Ermeni mallarını kim işgal ediyor? Doğaldır ki bugüne kadar cevap alamıyorum. 1915 sürüyor!

Malatya’da Ermeni mallarını kim aldı? Mal sahibi mülk sahibi hani nerede ilk sahibi?

Dipnotlar:

[i]HovsepHayreni 1915 Özür ve Sembol Mekanlar Üzerine.

<http://www.gelawej.net/index.php/yazarlar/hovsep-hayreni/1198-1915-ozur-ve-sembol-mek-nlar-uzerine> erişim: 2.12.2014

[ii]Malatya mebusu Haşim Bey 1851 de kars’ta doğdu, Mülkiye Kaymakamlığı yaptı.93 oyla Malatya’dan mebus seçildiği T. parlamento albümünde yazılıdır

[iii]Mehmed “bey” [Fırat] : Malatya mebusu, Haşim “Bey”in oğlu,

[iv] Hacı Bedir Ağa [Fırat][1872 Kahta (Adıyaman)- 1928]; Rışvan Aşireti reisi Hacı Bedir, 21 kola ayrılmış Rışvan aşiretinin reisidir. Hacı Bedir Kemalist dönemde 1. Ve 2. Dönem Malatya, 3. Dönemde Kars mebusu olarak görürüz. 23 Nisan 1920' de toplanan ilk Mecliste Mustafa Kemal'in yanı başında ellerini açmış dua etmektedir. Okuma yazması olmadığından Hacı Bedir için okuryazar olan da vekil tayini mümkün kılan kararname çıkarılmıştır. Patrik Zaven Hacı Bedir'in Erzurum, Erzincan, Sivas ve çevresindeki kıyımların örgütleyicisi olduğunu kaydeder. Hacı Bedir Ağaya Emval-I metrukeden, çiftlik, ev ve dükkanlar verilerek Adana'da yerleştirilir. Aile halen bu çiftliği kullanmaktadır.

[v] Hacı Bedir Ağa'nın kardeşi, oda ağabeyi gibi Emval-I metrukeden ev ve dükkanlar tahsis edilerek Adana'ya yerleştirilir

[vi] Sait Çetinoğlu, Exterminators, Patrik Zaven'in Ermeni Soykırımı Örgütleyicilerinin listesi Péri Y. 2011

[vii] Vital Cuinet, Sancakta Müslüman nüfusu 112.000, Kürt 22.000, Kızılbaş 66.000 olarak verir.

[viii] R. Kevorkian ve P. Papoudjian, 1915 öncesinde Osmanlı İmparatorluğunda Ermeniler, çev. Mayda Saris, Aras Y. 2012, s 392

[ix] En yüksek yargı organı Anayasa Mahkemesi, 22 Nisan 1963 tarihli kararıyla Ermeni mallarının sahibinin devlet olduğu anlamına gelen kararını vermiştir. Buna göre Ermenilerin miras bırakabilmeleri devletin göz yummasıyla olanaklıdır.

Diğer Yazıları: <https://tarihvetoplumlar.com/sait-cetinoglu/>